

de Olifant

Ledenmagazine van D66 Amsterdam, mei 2009

[Speciaal deel Europese verkiezingen](#)
[Tegen het correctief referendum](#)
[Gesprek met Teun Gautier](#)
[Een andere noord-zuid lijn](#)
[Drank in het Oosterpark](#)

Van de redactie

De Europese verkiezingen naderen snel. De Olifant anticipeert met een themanummer met een aantal bijdragen daarover en daaraan gerelateerde zaken. Om in ieder geval snel een overzicht te krijgen van het D66-verkiezingsprogramma ontbreekt een samenvatting niet.

Wilders vond terecht de democratie niet goed functioneren bij de besprekingen over de economische crisismaatregelen. Hij liep demonstratief de Tweede Kamer uit. Zijn er andere opties om de parlementariërs niet slechts als voorgeprogrammeerd stemvee te laten functioneren: de regerende partijen stemmen in en de oppositie stemt tegen. Het referendum duikt meteen weer op als alternatief. Een referendum over de JSF?

Maar is dat wel zo'n goed idee? Resultaten uit Californië stemmen tot nadenken.

De voortschrijdende metrobouw in Amsterdam was hot nieuws. De voortschrijding betrof eerder de kosten dan de bouw. Het kan blijkbaar anders in Leipzig.

Verder zijn er verhalen over betuttelend optreden van de PvdA in Amsterdam en hoe D66 daar demonstratief en ludiek actie tegen voerde, en een interview met Teun Gautier, onze nieuwe voorzitter.

De Olifant bestaat ongeveer een jaar in elektronische vorm. Dat is moment voor reflectie. Het is op de eerste plaats een ledenblad dat het scala aan diverse sociaal-liberale meningen voor het voetlicht wil brengen. Daarom zoekt de redactie regelmatig leden en niet leden op,

ook van buiten Amsterdam. Maar we willen nog meer bijdragen. We doen dus een oproep voor inzendingen. Iets op uw lever? Een opinie? Stuur hem: Olifant.red@gmail.com

Leesbaarheid

De Olifant kan gemakkelijk uitgeprint worden op A-4 formaat.

Gewoon icoontje print in uw Adobe viewer aanklikken. Kleur besparen?

Gewoon op zwart wit uitprinten kan ook.

Inhoud (klik op de titel om erheen te gaan)

3 Actueel:	Nee tegen het correctief referendum
7 Europese verkiezingen:	Het verkiezingsprogramma samengevat
9 Europa:	Interview met Marietje Schaake
11 Europa:	Analyse van het Europese verkiezingsprogramma
13 Gesprek:	Onze nieuwe voorzitter, Teun Gautier
15 Amsterdam:	Hoe ze in Leipzig tunnels graven
18 Amsterdam:	De drooglegging van het Oosterpark
18 Colofon:	Redactie en medewerkers

ACTUEEL

Zeg nee tegen het correctief referendum

Het is verleidelijk het wetsontwerp van Femke Halsema en de haren te steunen. Maar wie de ervaringen van Californië kent, kan niet voor een referendum zijn, correctief of anderszins.

Door Frans Verhagen

Begin april behandelde het parlement het initiatiefvoorstel van onder andere Femke Halsema om te komen tot een correctief referendum. Een sympathieke maar heilloze poging om representatie problemen in onze parlementaire democratie te repareren. Het correctief referendum geeft de

burgers niet meer invloed, enkel een uitlaatklep om frustratie en ongenoegen te ventileren. De Amsterdamse bobo's weten dat al en sinds het referendum over de Europese grondwet (dat een uiting van ongenoegen over het kabinet Balkenende werd) zou ook Den Haag wijzer moeten zijn.

In geen Amerikaanse staat -

misschien wel nergens ter wereld, behalve in Rousseau's Zwitserland - worden meer dingen direct door de kiezer beslist dan in Californië. Nergens ook is de chaos groter. Via referenda is de wetgevende macht aan banden gelegd, hebben de rechters onwrikbare opdrachten gekregen, via een recall is de gouverneur afgezet en werden in het verleden (gekozen) rechters van het Supreme Court naar huis gestuurd. Een begroting aangenomen krijgen is een heidens karwei, omdat per referendum is beslist dat een belastingverhoging alleen met tweederde meerderheid mag worden aangenomen. Sinds in 1978 Proposition 13 werd aangenomen, waarbij de kiezers het heffen van onroer-

end goed belasting beperkten (de enige bron van inkomsten voor de overheid), kachelt het achteruit in Amerika's meest volkrijke staat. De wegen liggen er belabberd bij, het onderwijssysteem dat eens de afgunst opwekte van de wereld, is kaputt. Voor wie het wil zien bewijst Californië hoe gevaarlijk en ondemocratisch referenda, bindende volksraadplegingen en recall-verkiezingen zijn.

Tegenstand spoorwegen

Zo was het allemaal niet bedoeld. In de Progressive Era werden de referenda in Californië ingevoerd als verweer tegen de macht van de zit-

tende elite. Het referendum kwam in 1911 in de Californische grondwet met de expliciete bedoeling om de macht te breken van de Southern Pacific Railway. De regel is:

als iemand voldoende handtekeningen bijeen haalt om een bepaald voorstel aan de burgers voor te leggen, dan komt dat bij de eerstvolgende verkiezingsronde op het formulier te staan. Evenzo kun je door het verzamelen van voldoende handtekeningen (twaalf procent van de stemmers in de laatste verkiezingen) zittende politici weg-

sturen - een noodzakelijke correctie geacht ingeval van ziekte of corruptie.

In de eerste 57 jaar dat het systeem werkte, van 1911 tot 1978, werden slechts 42 initiatieven aangenomen. Maar toen Proposition 13 een succes bleek, hadden de Californiërs

(nou ja, sommige Californiërs) de smaak te pakken. In de 30 jaar erna stonden er gemiddeld twee referenda per jaar op het programma: het is een populair middel geworden. Onderwerpen voor referenda zijn gelijkelijk verdeeld over linkse en rechtse thema's: milieuactivisten zijn net zo actief als anti-belastinggroepen. Ook de wetgevende

Een correctief referendum is alleen maar een uitlaatklep om frustraties en ongenoegen te ventileren

vergadering zelf zet nu voorstellen op de agenda, soms om eerder aangenomen proposities te wijzigen (want wat de burgers aannemen is niet altijd even hanteerbaar).

Wat de recalls betreft, die werden met regelmaat aangekaart (onder meer tegen Reagan in 1968), maar zelden uitgevoerd - meestal zaten er alleen politieke overwegingen achter, zodat het moeilijk viel kiezers te overtuigen. Wel werd in 1986 een te progressief geachte Chief Justice van het Supreme Court, Rose Bird (de eerste en tot nog toe enige vrouw in dat ambt), door de kiezers afgezet uit een zesjarige termijn omdat ze een uitgesproken

tegenstander was van de doodstraf die in 1976 weer was ingevoerd. Iedereen leek zich te realiseren dat je de recall alleen in het uiterste geval moest gebruiken.

Manipulatie

Helaas is in de praktijk nu wel duidelijk dat directe democratie zich bij uitstek leent voor manipulatie en beïnvloeding door actieve en rijke

ties op de kiesbiljetten stonden. Bij dit soort verkiezingen, waar alleen over voorverkiezingskandidaten wordt gestemd en dan nog in een niet-presidentieel jaar, komen weinig kiezers opdagen en valt de uitslag gemakkelijk te beïnvloeden. Verder kost het een hoop geld om een referendum of recall op de agenda te krijgen, zodat alleen grote en goed gefinancierde organi-

De lange termijn gevolgen van beleid zijn een stuk moeilijker uit te leggen dan de korte termijn gevolgen

saties dat kunnen - of miljonairs. De recall van gouverneur Davis in 2003 werd

belangengroepen. Zo plaatsen activisten graag voorstellen op de agenda bij tussentijdse voorverkiezingen, zoals in juni 1998 toen er negen proposi-

georganiseerd door Darrell Issa, een rijke congresafgevaardigde, die zelf gouverneur wilde worden (Arnie ging met de buit strijken).

Een andere vorm van manipulatie is het woordgebruik. Zo was er in 1998 een propositie om positieve discriminatie af te schaffen. De Republikeinse *attorney general* (minister van Justitie) herschreef de tekst in de vorm van de vraag of je als kiezer ervoor of ertegen was dat niemand zou worden gediscrimineerd of zou worden bevoordeeld.

Oftewel, stem tegen discriminatie en je schaft positieve discriminatie af. Er zijn maar weinig burgers die de hele toelichting lezen in het vaak honderd pagina's tellende kiesboek in Californië, dus zijn geschrijf had grote invloed.

Een ander groot gevaar is dat er niet over besluitvorming wordt gedebatteerd - er wordt enkel een campagne gevoerd. Zo gaat het bij alle referenda: of een bepaald besluit verstrekkende gevolgen elders

heeft, of op lange termijn, en zijn die gecompliceerd, dan is dat een stuk moeilijker uit te leggen dan de korte termijn voordelen. In een wetgevend proces gaat de discussie tussen volksvertegenwoordigers, ligt een procedure vast van hoorzittingen, debatten, lezingen etc. en mogelijk kunnen er compromissen gesloten worden (de essentie van democratie). Het is juist het bestaansrecht van

een vertegenwoordigend politicus dat hij of zij zich kan laten overtuigen, dat hij uiteindelijk mag afwijken van beloften aan de kiezer als daarmee een groter goed gediend is. Die ruimte moet er

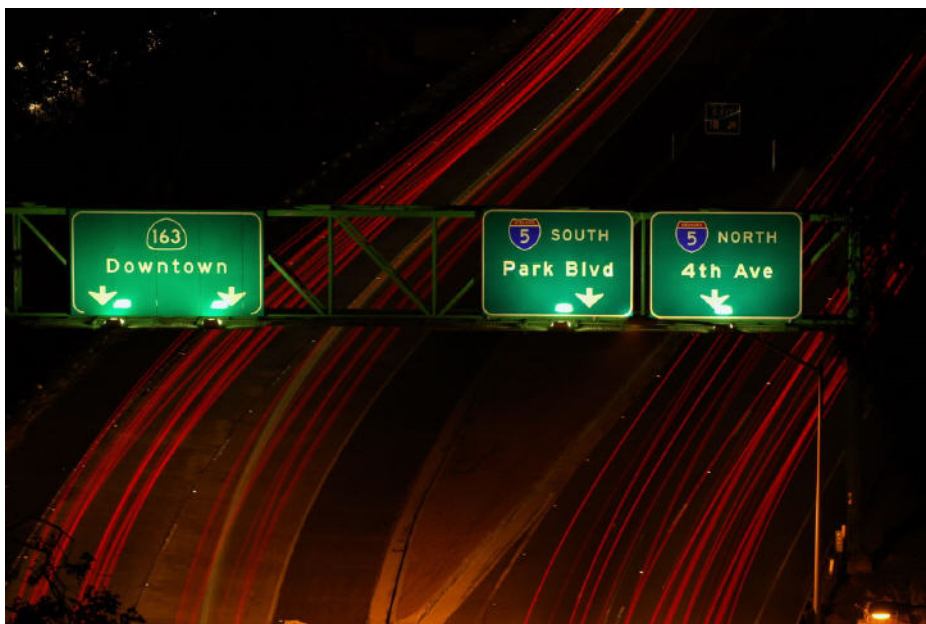
zijn maar simpele volksraadplegingen reduceren alles tot voor of tegen.

Afdwingen

Natuurlijk zijn er ook argumenten vóór de referenda. Het is waar dat politici bepaalde dingen nooit gedaan zouden hebben zonder de doorbraken die via referenda werden afgedwongen - sommige onderwerpen zijn nu eenmaal te omstreven voor gewone politici (positieve discriminatie bijvoorbeeld, of tweetalig onderwijs, of, denkend aan Nederland, de aftrekbaarheid van hypotheekrente of het omroepsysteem). Evenzo klopt het dat politici zelf de laatsten zullen zijn om hun uitgavenpatroon aan banden te leggen en zo

hun eigen beslissingsmogelijkheden beperken. Politici zijn geen helden, ze lopen zelden

sition 13 een gerechtvaardigd en misschien zelfs onvermijdelijk gevolg was van de lam-

voorop met baanbrekende initiatieven of voorstellen om hun eigen macht te beperken. Het valt te betogen dat Propo-

lendigheid en laksheid van de toenmalige politici. Maar ook dan biedt Californië geen aantrekkelijk perspectief.

In 1998 betoogde de politoloog Peter Schrag in *Paradise Lost: California's Experience, America's Future* dat de 'orgie' van beleidsbepalende referenda die op Proposition 13 is gevolgd ertoe heeft geleid dat representatief bestuur in Californië vrijwel is verdwenen. Californië is een staat geworden die nauwelijks valt te regeren. De referenda hebben tot complete chaos geleid - waarbij Republikeinen en Democraten liever elkaar blokkeren dan ook maar een millimeter toegeven. Schrag laat ook haarfijn zien dat referenda bepaald niet representatief zijn. De veertig initiatieven die sinds 1978 zijn

Het is ironisch dat een instrument bedoeld om macht te beperken zelf een machtsmiddel is geworden

aangenomen, getuigen slechts van de macht van de machthebbers: ze kwamen erdoor omdat 78 procent van de stemmers blank is in een staat waar blanken minder dan de helft van de bevolking uitmaken; omdat het grootste deel van de stemmers tot de middenklasse of de elite behoort, terwijl dat voor de bevolking bepaald niet zo is. De referenda hebben vooral de macht van de wetgevende vergadering aan banden gelegd om inkomsten voor de overheid te vergaren of om het binnengekomen geld uit te

geven. Het resultaat is dat in Californië de openbare voorzieningen in deze twintig jaar een enorme duikvlucht hebben genomen. Waren openbare scholen tot dan toe de trots van de staat en hoorden ze tot de beste van het land, nu is het onderwijsstelsel een van de slechtste van het land. De befaamde Californische wegen dragen alle sporen van langdurig achterstallig onderhoud. De gouverneur heeft nauwelijks speelruimte: drie kwart van het budget ligt in beton gegoten. Ondertussen hebben de rijk(ere) gemeenschappen goed voor zichzelf gezorgd. Ze zetten een hek om de wijk,

richten er zelf scholen op en zorgen voor goede wegen en genoeg licht, maar hun inspanningen houden op bij het bewaakte hek van hun wijk. Kortom, ze weigeren hun aandeel te dragen in de algemene voorzieningen en zijn zo kortzichtig om te denken dat ze zich aan de samenleving buiten hun

poorten kunnen onttrekken. Je zou kunnen zeggen dat alleen een algemene vergadering van afgevaardigden de diverse belangen behoorlijk afwegen en de compromissen sluiten en daarmee de draagkracht ervoor scheppen die nodig is om algemeen beleid te maken. Het is ironisch dat een instrument dat vooral wordt gebruikt als middel om overheidsexcessen en al te losbandige uitgavenpatronen aan ban-

den te leggen zelf een instrument is geworden. Het leidt tot een raar soort beleid per referendum, niet door de bevolking zelf maar door de politici. In plaats van een wet voor te leggen aan de volksvertegenwoordiging, stappen politici, inclusief gouverneurs, direct naar de bevolking, soms om zichzelf bevoegdheden te ontszeggen.

Met democratie heeft het niets te maken. Voor de problemen waarmee Californië heeft te maken, doet het allemaal niets. Die zijn uiteindelijk voor een belangrijk deel door dezelfde kiezers veroorzaakt die nu zo ontevreden zijn met hun politici. Daar is het tijd om de volksraadplegingen en politieke gemotiveerde recalls af te schaffen en de lof te

zingen van de vertegenwoordigende democratie.

Hier in Nederland zijn we nooit zo ver gekomen en dat is maar goed ook. Onze partij heeft decennia lang gezeurd over decennia en directe volksraadpleging maar de nadelen die Californië heeft ervaren zouden hier ook van toepassing zijn. Dat geldt ook voor een beperkt initiatief als het correctief referendum. Het laat zich evenzeer manipuleren door rijke belangengroepen, kortzichtige belangbehartigers en populistische politici. En het staat Nederlanders toe om iets te doen waartoe ze beter niet in staat gesteld kunnen worden: de zittende machten tegen de schenen schoppen. Althans, dat doen met gevolgen. De

verleiding om nee te zeggen te de bobo's is in dit land veel te groot. Daar zit inderdaad een probleem achter, maar het is een probleem dat het correctief referendum niet oplost. Integendeel, het maakt een structurele zaak van dat probleem. Er is immers altijd dat referendum? Mensen die het serieus menen met de democratie moeten andere, meer creatieve oplossingen bedenken of het huidige systeem beter laten werken. Bijvoorbeeld door grotere partijdemocratie op te zetten. 't Is maar een idee.

EUROPESE VERKIEZINGEN

Samenvatting Europees verkiezingsprogramma

Het Europese verkiezingsprogramma noemt als belangrijke thema's: toename van duurzaamheid, veiligheid en energiepolitiek; Europa als partner op wereldpolitiek; een EU met meer daadkracht, democratie en sociaal-liberalisme; het beste onderwijs ter wereld voor Europa. Voordat op de thema's wordt ingegaan schetst het programma een realistisch beeld van de ontwikkelingen in Europa. Europa heeft in de laatste vijftig jaar een grote

bijdrage geleverd aan ons welzijn en onze welvaart. Natuurlijk is Europa met 27 leden ingewikkelder dan vroeger. Natuurlijk zijn er ergernis wekkende tekortkomingen, met name in de democratische verantwoording van de macht. Maar dat is in Nederland ook het geval, zij het in mindere mate. Verdergaande samenwerking en het verlagen van drempels in Europa, het werkelijk openmaken van de markt van goederen en diensten biedt meer kansen

dan bedreigingen.

Duurzaamheid

Als Europa de juiste keuzes maakt op het gebied van duurzaamheid, dan geeft dat een enorme economische voorsprong. In het algemeen zou daarom zou de Europese Unie krachtiger moeten optreden in de Wereldhandelsorganisatie, waar besloten wordt over de spelregels van de wereldhandel. De Europese Unie moet krachtig pleiten voor minder handelsbarrières

en minder exportsubsidies en meer respect voor arbeidsvoorwaarden en duurzaamheid. Meer concrete voorstellen betreffen de stop op subsidies op vervuilende industrieën en fossiele brandstoffen. In plaats van het subsidiëren van fossiele brandstoffen zoals steenkool is D66 voor het heffen van een uniforme Europese CO2-belasting op het verbruik van fossiele brandstoffen. De opbrengsten van deze CO2-belasting moeten in een Duurzaam Energie Fonds geïnvesteerd worden, waarmee hernieuwbare energiebronnen sneller ontwikkeld en toegepast kunnen worden. Voorts pleit men voor uitbreiding van het Europese Emisshandelssysteem (ETS) voor

CO2. Het huidige systeem gaat uit van gratis emissierechten. D66 pleit voor een versnelde invoering van betaling voor alle CO2-emissierechten op grond van het 'vervuiler betaalt'-principe. Voor biobrandstoffen vindt D66 dat minimaal 50 procent van alle biobrandstoffen in 2020 moet worden gewonnen uit afval (tweede generatie) en uit algen (derde generatie). Daarbij mag uiteraard de voedselvoorziening niet in gevaar komen. Tenslotte sluit D66 kernenergie niet bij voorbaat uit, maar ziet dit als een laatste optie. Wij vinden dat eerst alles in het werk moet worden gesteld om energie te besparen. Maar we moeten onderkennen dat de lidstaten voor een

belangrijk deel van hun energieleveranties afhankelijk zijn van invoer van buiten de EU. Door goed gecoördineerd buitenlands energiebeleid, door gezamenlijk op te treden staan alle landen binnen de Europese Unie sterker in onderhandelingen met leveranciers van buiten de Unie. We kunnen kortom de leveringszekerheid vergroten door een rol op het wereldtoneel op ons te nemen.

Speler in de wereld

De beste manier waarop we een rol kunnen spelen in de wereld is via een sterk en democratisch Europa waar de stem van alle burgers wordt gehoord. D66 pleit voor een volwaardig gemeenschappelijk buitenlands en veiligheids-

beleid. Op die manier kan de Europese Unie in de hele wereld opkomen voor mensenrechten en fundamentele vrijheden en binnen de NAVO en de VN met één mond spreken. Diplomatie waar dat kan en een gebundelde militaire macht van samenwerkende defensieonderdelen van de lidstaten waar dat moet. Voorts lijkt een neoliberale handelspolitiek de juiste om de Europese belangen wereldwijd te implementeren. Voor Europa moet vrije en open handel voorop staan. D66 is daarom geen voorstander van beschermingsconstructies tegen Chinese of Arabische investeringsfondsen. Daarbij zijn goede en vrije handelsrelaties voor ontwikkelingslanden veel effectiever

dan ontwikkelingshulp. D66 wil daarom dat ontwikkelingslanden gemakkelijker toegang

krijgen tot de Europese markt. De Europese Unie moet een einde maken aan concurrentievervalsende subsidies en beschermingsmaatregelen voor Europese bedrijven om zo de realisatie van de Millenniumdoelstellingen dichterbij te brengen. De Europese Unie oefent door het aangaan van handelsbetrekkingen een posi-

tieve invloed uit op bijvoorbeeld Noord-Afrikaanse landen maar ook op Oekraïne en Georgië, waarmee naast welvaart ook democratie kan worden gestimuleerd.

Daadkracht

Europa is de plek in de wereld waar oplossingen gevonden kunnen worden voor een groot aantal uitdagingen van de 21^e eeuw. Landen die in een (kort) verleden nog dictaturen werden dankzij de EU stevig verankerd in de democratische setting. Maar bovenal moet de EU zelf democratischer functioneren. Veto's moeten verdwijnen, het Europees Parlement moet effectieve controle kunnen uitoefenen. Het komende Verdrag van Lissabon is een stap naar

meer democratie, het is nog niet wat we eisen. Toch stemmen we in met het Verdrag, omdat van een nieuwe onderhandelingsronde momenteel niet veel beter resultaat valt te verwachten.

De grenzen van de EU trekken we daarbij niet geografisch. Het gaat vooral om de democratische waarden. Landen die aan deze waarden voldoen, kunnen lidmaatschap aanvragen. Turkije, voor 97 procent op Aziatisch grondgebied, ziet D66 graag als lid, mits het voldoet aan de Kopenhagen criteria, de eisen voor toelating.

Het asielbeleid is in dit kader een heet hangijzer. Een verbetering van het bestaande Europese asielbeleid is dringend noodzakelijk, te begin-

nen met een betere werking van de Dublin conventies, dat wil zeggen dat één instantie - een lidstaat - verantwoordelijkheid krijgt en dat asielzoekers niet kunnen gaan shoppen in meerdere lidstaten. Het vereist grote Europese coördinatie. Nu komt het merendeel van de asielzoekers in de zuidelijke landen aan en die komen dan voor de opvang te staan. Een blue-card systeem, waarbij arbeidsmigranten tijdelijk in Europa kunnen werken en kennis opdoen, zou de druk van illegale immigratie wellicht verminderen.

D66 pleit verder voor een Europees Commissaris met de portefeuille Grondrechten. Verder moet het Europees Grondrechtenagentschap

worden versterkt, zodat ook en vooral binnen de Europese Unie effectief toezicht op naleving van de mensenrechten in de Europese Unie is gewaarborgd. Dat is belangrijk in verband met soft power. Europa geeft een voorbeeldfunctie in de wereld als het gaat om levensomstandigheden, niet alleen in materiële maar ook in immateriële zin.

Volgens sociaal-liberale wensen willen we naar een Europese belasting bijdrage op individuele grondslag. Het mag niet zo zijn dat een rijke Portugees meer betaalt dan een arme Nederlander. Dat houdt voorts in dat het Europese structuur- en cohesiebeleid in de periode vanaf 2013 grondig herzien wordt.

De subsidies moeten volledig worden losgekoppeld van het systeem van nationale bijdragen aan de EU-begroting, zodat er niet langer een perverse prikkel is om zoveel mogelijk EU-subsidies in de wacht te slepen.

Er dient serieus werk te worden gemaakt van transparantie in de besteding van Europees geld. De Europese Rekenkamer heeft nog nooit een goedkeurende verklaring afgegeven bij de tenuitvoerlegging van de Europese begroting, ook in 2008 niet.

Onderwijs

Een stimulering van de mogelijkheden tot scholing over heel Europa heeft prioriteit. Goed onderwijs is tenslotte de hoeksteen van een open en

vrije samenleving. Het blijft belangrijk te de doelstelling na te streven van de Lissabonstrategie - de ambitie om van Europa de meest dynamische kenniseconomie te maken - hoewel die bij lange na niet haalbaar is in 2010. Europa zou een magneetfunctie kunnen vervullen voor de *Best and Brightest*, door een cultuur te ontwikkelen die innovatie en ondernemerschap aanmoedigt en waardeert. Grote gebieden in Europa, zoals de Balkan en Oost-Europa bergen een enorm potentieel aan jonge mensen die nu te weinig onderwijsmogelijkheden hebben. Verhoging van uitgaven voor opleiding en een flexibeler Europese arbeidsmarkt zullen veel meer welvaart kunnen brengen voor

jongeren in Europa dan het voorzetten van de huidige stagnatie door protectionisme. Goede stappen zijn al gezet in het erkennen van diploma's in andere landen.

Als concreet voorstel heeft D66 een Europese Ruimte voor Onderzoek, waar Europese samenwerking en kennisdeling centraal staan. Op die manier ontstaat er naast een vrij verkeer van goederen, diensten en personen ook een vrij verkeer van kennis in Europa. En het Erasmus beurzenprogramma voor Europese studentenuitwisseling moet worden uitgebreid. D66 wil dat deze kansen niet alleen aan studenten in het hoger onderwijs worden geboden, maar ook aan MBO'ers.

EUROPESE VERKIEZINGEN

Interview met Marietje Schaake

Nog maar koud lid van d66 en nu al kans op een zetel in het Europese Parlement. Gesprek met nummer drie op de lijst, de hoogste Amsterdamse kandidaat.

Door Olivier Morot

Na een week op en neer mailen is het me gelukt om Marietje Schaake - nummer drie op de D66-lijst voor de Europese Verkiezingen - aan de telefoon te krijgen voor een interview. Ik hoef dan ook niet te vragen of Marietje het druk heeft in deze dagen. Niet alleen voert ze actief campagne, daarnaast moet ze ook "gewoon" werken. Marietje is op haar dertigste zelfstandig ondernemer en werkt als freelance adviseur op het gebied van transatlantische

betrekkingen. "De afgelopen jaren heb ik mij als adviseur vooral verdiept in kwesties als etnische diversiteit, het integratiedebat en het debat en beleid rondom Moslims in het Westen."

Voor gek verklaard

Vanwege haar werk is Marietje vaak op reis in de VS of ergens in Europa. "Juist omdat ik Nederland van een afstandje bekeek viel me op hoe de blik hier afgelopen jaren steeds meer naar binnen is gericht. De focus in maatschappelijke

discussies komt steeds meer te liggen op de eigen omgeving. Er is een angst voor 'de ander' en voor verandering. Opvallend als je ziet hoe Obama met zijn positieve boodschap voor 'change' de verkiezingen won: hier zien we het tegenovergestelde gebeuren." Volgens Marietje zien veel Nederlanders integratie en de aanwezigheid van immigranten tegenwoordig als een dreiging, en sluiten Europa het liefst buiten. "Maar Europa is juist goed voor Nederland: het biedt de kans om te streven naar een maatschappij waarin mensen zich kunnen ontplooiën en waar excelleren mogelijk is. Toch zag ik mijn generatie-genoten naar het buitenland verhuizen omdat ze de sfeer hier steeds onprettiger vonden en hun ambities

niet meer konden realiseren." Dat was voor Marietje ook aanleiding om zich kandidaat te stellen voor het Europees Parlement: "Als je het ergens niet mee eens bent moet je ook je verantwoordelijkheid nemen en een bijdrage leveren aan een positieve verandering. Dat doe ik door mij kandidaat te stellen."

Hoe haar omgeving reageerde? "Sommige vrienden verklaarden mij voor gek! Wat moet een creatief, ondernemend iemand als ik in zo'n log en bureaucratisch systeem?" Naast haar studie aan de Universiteit van Amsterdam volgde Marietje de Hallo Academie, een opleiding voor toegepaste creativiteit. Die creativiteit past ze nog dagelijks toe in haar werk, bijvoorbeeld in het

samenbrengen van vernieuwende denkers en doeners uit Amsterdam en New York. Die creativiteit combineert ze met

een resultaatgerichte aanpak: "die moet je ook hebben als je een eigen bedrijf start." Vanuit

haar werk is Marietje gewend om samen te werken met mensen met verschillende achtergronden. Marietje is een vrijdenker die open staat voor onconventionele oplossingen.

Open grenzen

Wat zullen haar speerpunten zijn, mocht Marietje een zetel krijgen in het Europees Parlement? "Dat kan ik nu natuurlijk nog niet zeggen, want de onderwerpen worden pas na de verkiezingen verdeeld binnen de fractie. Vanuit mijn achtergrond zou ik wel het liefst aan de slag gaan met buitenlandse betrekkingen, migratie en onderwijs. Europa moet met één stem gaan spreken ten opzichte van andere wereldd machten en in internationale organisaties zoals de VN, NAVO

en WTO. De interne arbeidsmarkt binnen de EU moet flexibeler, en Europa moet samenwerken aan het reguleren van kennismigratie en asielbeleid. Vooral kennismigranten moeten zich flexibeler kunnen vestigen in een EU-land, door bijvoorbeeld blue cards in te voeren. Daarmee zouden ze een werken verblijfsvergunning in één keer krijgen." Als ware D66'er vindt Marietje ook dat er meer geïnvesteerd moet worden in de kenniseconomie en onderwijs. In Europa moet gewerkt worden aan Europese samenwerking tussen onderwijs- en onderzoeksinstituten. "Het is tegenwoordig nog steeds te ingewikkeld voor studenten om in het buitenland te studeren. Daarnaast is het ook nog vreselijk duur en als je na een

zware selectie geen beroep op een fonds kan doen is het nog vrij lastig om met eigen middelen in het buitenland te gaan studeren. Dat maakt studeren in het buitenland nog te elitair."

Open voor ideeën

Het mag duidelijk zijn dat Marietje Europese en Internationale samenwerking ziet als een kans voor positieve veranderingen. Die boodschap wil ze ook helderder vanuit Brussel communiceren. Ze werkte in het Amerikaanse Huis van Afgevaardigden als adviseur over internationale betrekkingen en mensenrechten. Een aantal lessen die ze opdeed op The Hill neemt ze mee naar Brussel: "Afgevaardigden in de VS worden om de twee jaar gekozen. Dat maakt het

weliswaar moeilijk om resultaat te bereiken, maar het grote voordeel is wel dat ze zich bewust zijn van hun achterban, benaderbaar zijn en rekenschap afleggen. De drempel tussen het Europees Parlement en de Europese burger moet lager worden, en processen transparanter. Het is in Amerika heel gewoon om een afgevaardigde te bellen of te mailen. Dat is ook iets waarmee ik me van de meeste EU-parlementariërs wil gaan onderscheiden. Ik zal veel en open communiceren, en zal daarbij makkelijk te benaderen zijn voor ideeën van Europeanen. Maar eerst zullen we zoveel mogelijk zetels moeten halen voor D66 in Europa!"

EUROPESE VERKIEZINGEN

Een beoordeling

Op 4 juni is het zover: de Europese verkiezingen. Een beschouwing over ons verkiezingsprogramma. Sjaak Scheele is verrassend mild.

Door Sjaak Scheele

Het Europees verkiezingsprogramma is vrij goed. Bij deze beoordeling ben ik onbewust milder dan gewoonlijk, vermoed ik. Dat heeft te maken met de invloed die het programma kan hebben. In de Tweede Kamer tel je als fractie nauwelijks mee met één zetel. Eén zetel op een totaal van 150 zetels is vergelijkbaar met vijf op 736 leden in het Europees Parlement. D66 doet

het goed in de peilingen, maar vijf zetels halen we niet. Het is spijtig dat het ELDR-programma, het programma van de Europese Liberale en Democratische partij, uiterst miniem is. Want D66 als lid van de ELDR zou zich nog prominenter Europees kunnen profileren met op de achtergrond een gedegen Europees gedragen programma. Voor een kritische Europese burger, zoals ik, is de waarde van het huidige programma twijfel-

achtig, wegens de geringe invloed van een landelijke partij. Een verwijzing naar de ELDR ontbreekt dan ook, slechts een nietszeggende opmerking valt te lezen over de doorslaggevende stem van de ALDE, de liberale fractie waar D66 en de VVD deel van uitmaken – de VVD onder leiding van de uiterst conservatieve Van Baalen. Ik zal hieronder thema's aanroeren die een belangrijke rol spelen in de verkiezing ofwel belangrijk zijn voor het functioneren van de EU.

Economie

Het belangrijkste punt is de

rol die Europa in de economische crisis kan spelen. Dat voor een snel herstel van de economieën de eensgezindheid en doortastendheid van de Europese landen cruciaal zijn, zal voor ieder weldenkend mens evident zijn. Volgens D66 is overheidsingrijpen in tijden van economische neergang te rechtvaardigen, met andere woorden Keynesianisme is op zijn plaats. Maar dit mag niet leiden tot concurrentievervalsing, protectio-

nisme of het fragmenteren van de interne markt. Uiteraard is specifieke steun voor de Franse of Duitse automobieliindustrie uit den boze. Maar dan staat er: "hierbij is

het cruciaal dat de regels die in de Europese Unie zijn afgesproken over aanvaardbare nationale begrotingstekorten en rentebeleid strikt worden nageleefd (Stabiliteitspact)." Als reden geldt dat deze afspraken nu al voldoende flexibiliteit voor uitzonderlijke tijden bieden. Strikt? Het stabiliteitspact wordt sowieso niet gehand-

staten de kastanjes uit het vuur halen. Helaas geen woord hierover in het programma.

Duurzaamheid

Met betrekking tot duurzaamheid heb ik gemengde gevoelens. Ik denk dan bijvoorbeeld aan de vorige Olifant, van februari, waar een verhaal over de mogelijkheden en wenselijkheden van CO2-reductie in stond. Vanzelfsprekend moeten we uiteindelijk tot een duurzame economie geraken, maar sommige maatregelen zijn overhaast, terwijl andere zelfs het paard achter de wagen spannen (CO2-injectie onder Barendrecht). Gelukkig

Jammer dat het ELDR programma zo miniem is, omdat D66 zich als lid nog prominenter had kunnen presenteren

haafd. Dan is het van belang om de Europese landen gelijk op te laten lopen in hun begrotingstekort, opdat er geen freeriders ontstaan die profiteren, terwijl andere lid-

staan in het programma geen rare fratsen zoals sluiting van kolencentrales. De economie van Polen zou dan ineenstorten. Duurzaamheid neemt een groot gedeelte van het programma in. Dat is op zich prima. Het meest verstandige initiatief op Europees niveau - niet het meest aansprekende - is om tot EURENEW te komen. Dit is een nieuw Europees verdrag voor hernieuwbare energie vergelijkbaar met het oude EURATOM. Zo'n verdrag kan zorgen voor een flinke financiële ondersteuning van de Europese onderzoeken, zodat geen windeieren worden gelegd, maar voorstellen tot stand komen op grond van deugdelijke Europese expertise.

Uitbreiding

Turkije houdt de gemoederen bezig, of liever de uitbreiding van de EU met dat land. D66 heeft op haar congres een zeer consequente stap

genomen. Als je Turkije als lidstaat accepteert, dat voor het grootste deel op het Aziatische continent ligt, is het dan logisch Europa te beperken tot geografische grenzen? Nee, oordeelde het congres - vooral op grond van de tussenkomst van Laurens-Jan Brinkhorst schat ik in - het gaat om de verworvenheden van vrede, welvaart, veiligheid en democratie. Ieder land dat aan de toetredingscriteria, de Kopenhagen criteria, voldoet, kan in principe meedoen. Het gaf in ieder geval stof zat voor de pers in hun verslag van het congres. In het algemeen werd het besluit als bijzonder innoverend beoordeeld. Ook voor de Marokkaanse Nederlanders en Nederlandse Marokkanen kan dit besluit

sympathie opwekken. Als zij mede kunnen bijdragen aan een democratisering van Marokko, bestaat voor hen de kans dat de Leeuwen van de Atlas ooit tot de EU toetreden.

complicerende details bij Europese regels door de nationale lidstaten. Over grondrechten staat al iets vermeld

is van Brusselse besluiten. Zo geldt dat voor iedere lidstaat. Voor geen andere economische sector is een dergelijke

Op het gebied van democratie is het programma niet erg ambitieus

Europeanisering van toepassing. Het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid heeft terecht kritiek

Democratie

Het programma is niet erg ambitieus op het gebied van democratie. Misschien is dat wel de les die getrokken is uit voorgaande pogingen, met name die van Guy Verhofstadt, om tot een meer volwaardige democratie in de EU te komen. Jammer. De interne controle van de Rekenkamer moet worden uitgebreid. Er is sprake van afschaffing van goldplating - toevoeging van overbodige

in de samenvatting. Kortom, de democratie van D66 is in dit verhaal hoofdzakelijk technocratisch aanwezig. Elan hoeft echter niet altijd, gezien de beperkte mogelijkheden van D66 op Europees vlak.

Landbouw

Landbouw is tot nog toe de motor geweest van de Europese economische integratie. Er bestaat in feite slechts een Nederlands landbouwbeleid dat een uitvloeisel

gekregen in de afgelopen jaren. Maar dit programma dringt er op aan dat het plattelandsbeleid teruggaat naar het nationale niveau. Het is een uiterst gevaarlijke uitspraak om Europese verworvenheden onnadenkend op te geven. Kritiek okay, maar Europese bevoegdheden afschaffen, oftewel een vorm van Europa bashing, ken ik eerder van partijen wier namen ik liever niet noem.

Welkom van Teun Gautier

Een nieuwe voorzitter

Frans Verhagen in gesprek met Teun Gauthier

Sinds november is Teun Gautier voorzitter van de afdeling Amsterdam. Dat betekent een snelle positionering, aangezien Gautier pas in februari 2008 de weg terugvond naar de partij die hij in 2002 had verlaten. Ook voor 2002 was hij actief in de lokale politiek, op stadsdeelniveau in Oost/Watergraafsmeer en hij was lid van de landelijke adviesraad toen D66 die nog had. Gautier verliet de partij omdat de stijl van opereren van de toenmalige aanvoerders hem

niet beviel. Met lidmaatschap komt verantwoordelijkheid, vindt Gautier, vandaar dat hij de kans om zich te kandideren als voorzitter met beide handen aangreep.

Als achtergrond mag dienen dat Teun Gautier lid was van het uitgeefteam van *Elseviers Weekblad*, momenteel werkt bij de marketing van het Concertgebouw en per 1 mei uitgever wordt van *De Groene Amsterdammer*. Het is vanuit die achtergrond dat Gautier zijn plannen voorlegde op de

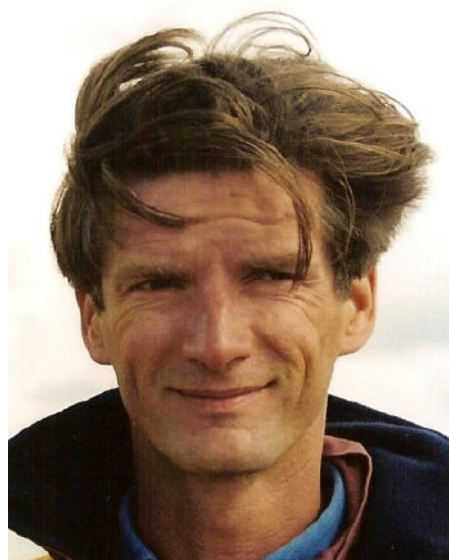
voorzittersdebatten in november. Met name een plan om de leden te bereiken die nu (nog) niet meedoen, om de breedte van een snel groeiende partij optimaal te gebruiken.

Expliciet sociaal liberaal

Gautier keerde terug in de moederschoot van Nederlands enige sociaal-liberale partij omdat hij vindt dat D66 nu de enige heldere, expliciet sociaal-liberale partij is. Een partij met een visie op de samenleving, samengevat in

de vijf richtingwijzers die na de verkiezingen van 2006 de leidraad gingen vormen. Hij had er graag een zesde aan toegevoegd, de rol van de overheid, maar hij vindt de basis zoals die nu is gelegd een goed begin. Dat de wijzers nog niet erg ingevuld zijn, daar kan hij mee leven. 'Vertrouwen op de eigen kracht van mensen, dat is een wezenlijk andere houding dan andere partijen hebben,' vindt Gautier. 'Daarmee maken we een sterke claim. De gemiddelde D66'er vindt het niet belangrijk óf de HSL er komt, maar hoe het proces is gegaan waardoor hij er is gekomen.'

Een tweede reden voor zijn terugkeer is de professionalisering die hij vaststelde in de

partij. 'De rollen van mensen worden nu serieus en kritisch tegen het licht gehouden. Er is een wethoudersklasje, een opleidingstraject. De partij kan zijn eigen mensen nu beter faciliteren.' Belangrijk vond hij ook dat de kroonjuwelen nu zijn opgeborgen. Niet dat hij

ze onbelangrijk vond, maar ze hadden duidelijk niet het appeal op de kiezer dat D66 had gehoopt en verwacht.

Faciliterend

De focus op de rol van de overheid mist hij in de richtingwijzers. 'We geven meer dan de helft van ons Bruto Nationaal Product via de overheid uit. Maar er is een groot gebrek aan vertrouwen dat dit op de juiste manier gebeurt,' zegt Gautier met stemverheffing. 'Niet zozeer zo min mogelijk overheid, hoewel ik daarvoor zou zijn, maar vooral een overheid die faciliterend werkt, die meehelpt mensen tot bloei te laten komen. De kloof met de burgers zit hem vooral in het bestuurlijke aspect'

'Onderwijs is natuurlijk een overheidstaak, maar de echte vraag is: hoe doe je dat. Defensie hoort erbij, infrastructuur natuurlijk. Maar ik zie ook de Noord-Zuidlijn waar duidelijk is dat er een apparaat bezig is die niet in staat om een dergelijk project tot stand te brengen.'

Over onderwijs gesproken, Gautier heeft een uitgesproken standpunt over art 23, de publieke financiering van alle onderwijs in Nederland. 'Dat is voor mij een steen des aanstoots. Dat wij het met z'n allen financieren om kinderen op te voeden met een bepaald geloof: het zou niet moeten mogen. Ik moet altijd denken aan dat jongetje dat je in de

trailer van Netwerk ziet, met een Ku Klux Klan hoed op. Moet je ouders toestaan om kinderen op een dergelijke manier groot te brengen?' Hij erkent dat deze stellingname

'Ik ben niet zozeer voor een kleine overheid, maar wel voor een overheid die faciliterend werkt'

nogal ingrijpend is – zou je ouders dat willen ontzeggen? 'In mijn visie is d66 een partij van optimisme. Wij verkondigen geen angst, we hebben geen angst. Wij vertegenwoordigen geen belangen.' Wat Gautier meteen opviel als fantastische aspecten van de afdeling was de hoeveelheid tijd en energie en de toewijding die een aantal mensen in

de afdeling stoppen. Ook stelde hij vast dat er een basisgeraamte stond dat goed functioneerde. 'Maar er staat enorme druk op het systeem. We hadden 900 leden, nu zijn het er 1500. En er komen er voortdurende tientallen bij, mensen die dingen vragen, mee willen doen. Dat is

een grote uitdaging.' Minder tevreden was Gautier met de technologische infrastructuur. De website, de nieuwsbrief, de e-mail. Het werkte niet optimaal. Verder heeft Gautier de bestuursstructuur hervormd in wat hij een 'cellulaire structuur' noemt. 'De negen leden van het bestuur hebben rondom hun eigen functie een groepje

mensen die hen bijstaan. Dat zijn geen formele bestuursleden maar ze spelen wel een grote rol. Daardoor heb je meteen ook het aantal mensen dat actief is uitgebreid. Ze zijn als het ware allemaal, op hun terrein, een bestuurtje op zich. Ineens zijn er 45 mensen die een rol spelen.' Erg blij is Gautier met de reactie op de vacature mail. 'Die levert enorm veel reacties op. We hadden op één positie zeven-tien mensen die geïnteresseerd waren.'

Een derde punt waar hij werk van wil maken is de fondsenwerving. Het diner in de aanloop naar de Europese verkiezingen, met betaalde couverts, was een groot succes. 'Er kwamen weer heel andere mensen op af dan je

op de afdelingsvergadering ziet. En ik kon daar ook mijn verhaal houden over onze partij die inspeelt op het nieuwe optimisme. Ik voel dat die onderstroom er is en ik wil dat wij daar leidend bij zijn. Ik wil daarmee doorgaan. Bijvoorbeeld ook ontbijten organiseren met een thematisch onderwerp.'

'Mijn doelstelling is het verder opbouwen van een partij in het intellectuele centrum van wat er gebeurt, in plaats van in de periferie. Dat vereist een electoraal mandaat, waar je op kunt bogen.' Gautier is wat dat aangaat niet bescheiden in zijn ambities. Hij droomt van tien zetels in de gemeenteraad, zodat je een dominerende rol kunt spelen. 'Misschien kunnen we dan de PvdA

hegemonie doorbreken en een coalitie vormen met Groen Links. Paars op lokaal niveau.' Hij erkent dat twintig procent van de stemmen – nodig voor tien zetels – wel erg optimistisch is, 'maar vijf zou me teleurstellen.'

SERIE: HOE DOEN ZE HET ELDERS?

Het Leipzig model

De Noord-Zuidlijn in Amsterdam vergeleken met "Leonie" in Leipzig.

Door Hilde Agterbos

Allereerst: ik ben geen bouwkundig ingenieur. Maar als Nederlander én EU-burger vraag ik mij af waarom grote, infrastructurele projecten in andere landen een succes worden en zijn – en richting de eigen bevolking alsook zakelijke bezoekers en toeristen ook als zodanig worden uitgevent - en in Nederland de laatste jaren eigenlijk altijd op een fiasco lijken uit te

draaien. De Betuwelijn, de HSL, de Haagse tramtunnel en de tunnels in de A73: voorbeelden genoeg. En dat terwijl Nederland zich internationaal van oudsher voorstaat op zijn technologische kennis als het gaat om grootschalige infrastructurele werken, met name als die betrekking hebben op het bouwen in, op of om water of drassige gronden. Wellicht is het nu tijd om eens van dat zorgvuldig opgebouwde, maar verouderde voetstuk af te

stappen en eens over de grens te kijken, waar men ook niet stil zit.

Fiasco

Het laatste voorbeeld van een dreigend infrastructureel fiasco, nu actueel, is de Noord-Zuidlijn in Amsterdam. Enorme kostenoverschrijdingen, al vanaf het begin; problemen tijdens de bouw van stations met de waterhuishouding, lekkages, verzakking van (soms eeuwenoude) huizen; bouwvertragingen; politieke en ernstige financiële gevolgen voor de stad: de calamiteitenlijst kent bijna geen einde. Critici die

beweren dat Amsterdam als 17e eeuwse stad, gebouwd op palen, te oud en te fragiel zou zijn om een metro onder aan te leggen, zouden eens moeten kijken naar andere oude steden in en buiten Europa, vaak ouder dan Amsterdam. Zelfs Mexico City, een stad die letterlijk in/op een moeras is gebouwd, heeft een uitgebreid metronetwerk. En dat met technieken van soms meer dan 100 jaar geleden. Met de technieken van nu is méér mogelijk, ook in de modder- en veengronden waarop Amsterdam

gebouwd is.

Een prachtig actueel voor-

enorme bouwproject dat daar plaatsvindt, de risico's die dat project met zich meebrengt en de oplossingen die daarvoor zijn bedacht. Het project "Der City-Tunnel" betreft een bijna 4,5 km lange tunnel over een noord-zuidtracé dwars door het oude centrum van Leipzig voor de

beeld krijgt op dit moment gestalte in Leipzig. Bij een zakelijk bezoek aan die stad in november 2008 werd ik door een eenvoudige stadsgids, een burger dus, op enthousiaste wijze geïnformeerd over het

S-bahn (een soort sneltram cq. metro). De naam "City-Tunnel" is voor de politiek, in de volksmond en de populaire media heeft het project de naam "Leonie" gekregen – zo is de enorme boorkop

genoemd, naar de bekende Leipziger dubbelspionne, en eveneens een verwijzing naar de leeuw in het Leipziger stadswapen. "Leonie" is intussen een geuzennaam geworden voor de vooruitgang van Leipzig. Leipzigers praten over "Leonie" zoals Zeeuwen – en ooit ook de rest van Nederland – over de Deltawerken praten: een kunststuk, een voorbeeld voor de wereld. Vanzelfsprekend volgt dan dat dát wat mag kosten, méér dan een 'gewone', doordeweekse metro/tramtunnel. "Leonie" is een

visitekaartje.

Blauwe pijpleidingen

Wat is er dan zo bijzonder aan

"Leonie" in Leipzig? Eén van de zaken die opvalt als je nú in Leipzig rondloopt, zijn de

enorme blauwe pijpleidingen die dwars door het centrum van de stad lopen. Deze pijpen voeren continu grondwater af. De grond in Leipzig schijnt namelijk erg drassig te zijn, wat bij (ondergrondse) bouwwerkzaamheden de kans op verzakking van funderingen ernstig verhoogt, en dit geldt des te meer in het historische centrum, waar laatmiddeleeuwse, renaissance en 19e-eeuwse gebouwen elkaar afwisselen.

Veel mensen vinden die pijpen oerlelijk, ook Leipzigers. Maar ze vallen ontegenzeggelijk op, zo

wijzen ze de stadsbewoner en -bezoeker voortdurend op hun aanwezigheid en daarmee op de noodzaak ervan en dus indirect op de moeilijkheid van het "Leonie"-project, dat mede door hen overwonnen wordt. Ze zijn niet grijs, ze zijn knalblauw. Ze zijn stoer en krachtig, en krommen zich om de oude gebouwen, gaan onontkoombaar midden voorlangs prachtige, oude gevels en beelden, en dwars over de weg. De blauwe pijpen herinneren er zo voortdurend aan dat de stad beschermwaardig is.

Bevriezen

Een andere methode waarmee de Leipzigers verzakking van de oude binnenstadsbebouwing tegengaan, is door de

grond rondom de bouwplaatsen van stations te bevroren, zodat het water van de omgeving niet de bouwput in loopt. Enorme, flink brommende vriesmachines staan rondom de grote bouwplaatsen in het centrum waar de stations komen, zoals de Markt, waar vlak langs een aantal middeleeuwse trapgevels, zoals het oude stadhuis, de bouwschutting loopt. Of deze beide technieken te gebruiken zijn in Amsterdam, dan wel gebruikt zijn, is mij onduidelijk. In ieder geval zie ik geen grote, blauwe pijpen dwars door Amsterdam lopen. Evenmin zie ik grote vriesmachines rondom de bouwplaatsen van de toekomstige metrostations. De rampzalige resultaten rondom station Vij-

zelstraat lijken ook anders te vertellen, evenals de verhalen over lekkages in (naden van) de bouwplaten. En écht veel wijzer word je ook niet van de website www.noordzuidlijn.amsterdam.nl, waarop vooral reclame wordt gemaakt.

Wereldkaart

De Amsterdamse bevolking is dan ook allesbehalve positief over het Noord-Zuidlijnproject. Zelfs het meest positieve deel ervan ziet het eerder als een noodzakelijke oplossing om de verkeersproblematiek op te lossen, dan als een kans om Amsterdam op de (bouwkundige) wereldkaart te zetten. Ook burgemeester Cohen ziet het zo: de voordelen voor de stad zijn er op

lange termijn, en dan vooral bovengronds ("Zonder de huidige metro was de Arena er niet geweest", in DWDD, 19-2-2009). Geen enkel voordeel wordt gezien in het feit dat Amsterdam met dit project een soort technologisch wereldwonder heeft geëntameerd. Ik durf zelfs te beweren dat Amsterdam dit zelf nooit zo gezien heeft: Amsterdam wilde gewoon een doorde-weekse metrobus, met risico's netjes ingecalculleerd, voor doorde-weekse kosten. Dat liep dus anders.

In Leipzig, met een vergelijkbare drassige bodem en min-

stens even oude gebouwen, zijn deze 'sociale' problemen er niet. Integendeel. Leipzig is trots op zijn nieuwe, state-of-

the-art infrastructuurproject. Van meet af aan is het project neergezet als een 'prestigeproject', een visitekaartje voor de stad. Niet het

doel (betere bereikbaarheid op langere termijn), maar het project zélf werd in de markt gezet. De risico's werden als

het ware niet boekhoudkundig ingecalculleerd en waar enigszins mogelijk geminimaliseerd, maar juist uitvergroet en uitgevent als kansen. Mede daardoor werden de risico's eerder hoger dan lager ingeschat.

Immers, hoe hoger de risico's, des te groter de glorie bij de overwinning. Dus werden ook de juiste fondsen aangeboord, en kwam men al doende voor minder verrassingen te staan

tijdens de uitvoering. Kortom, het project werd gezien als een 'winning' traject, en Leipzigers als de 'winners' als ze deze problemen wisten te tackelen, vergelijkbaar met een alpinist die de K2 bedwingt, of Foppe de Haan die met het Nederlands juniorenelftal Europees kampioen wordt.

Mindset

De aloude wet van projectmanagement zegt dat de basis van succes in de voorbereiding ligt, en dat 20 procent van alle moeite 80 procent van het resultaat oplevert. Voor de casus van "Leonie" in Leipzig gaat dat op. Die 20 procent zaten 'm in de 'mindset', de neuzen dezelfde kant op krijgen – en vooral,

bij dit soort grote, dure én risicovolle, infrastructurele projecten – de bevolking zélf mee krijgen. De website van het project, www.citytunnelleipzig.de straalt het uit, niet alleen met promopraat, maar ook – en juist – met inhoud. In de stad zelf zijn de bouwschuttingen behangen met grote informatieborden over het project, met foto's en teksten over de bouw, de geschiedenis, de problemen onderweg, en de oplossingen – óók de oplossingen die ooit bedacht werden maar waar om diverse redenen vanaf werd gezien. De bevolking praat met trots over háár "Leonie", en neemt het voortdurend brommende geluid van de vriesmachines voor lief, evenals de blauwe

waterpijpen. Sterker nog: er gaan zelfs stemmen op om een paar van deze buizenstelsels te laten staan. Zoals de Zeeuwen het werkeiland 'Neeltje Jans' nog immer koesteren.

"Leonie" is nog lang niet klaar. En ook "Leonie" loopt vertraging op. Maar Leipzig lacht. Want Leipzig werkt met z'n allen aan een bijzonder project.

Amsterdam huilt. Terecht. Ik vraag me alleen af of dat nodig was geweest.

D66 Amsterdam Oost

Toosten Tegen Truttigheid

D66 Amsterdam Oost organiseerde op zondag 5 april een BuurtBorrel in het Oosterpark onder de noemer: Toosten Tegen Truttigheid.

Directe aanleiding was het afgekondigde alcoholverbod in het Oosterpark dat op 6 april van kracht ging. Het gaat om een proef van twee maanden. Als het aan stadsdeelvoorzitter Martin Verbeet (PvdA) ligt mogen buurtbewoners deze lente dus niet meer met vrienden en familie, op een zonnige

dag gezellig een rosetje of biertje in het Oosterpark drinken. Het Oosterpark is bij uitstek de plek in Oost waar buurtbewoners vooral in voorjaar en zomer elkaar ontmoeten. Veel mensen in Oost hebben geen tuin of vinden een terras te duur. Maar helaas het park is nu off limits voor een rosetje op een kledje.

D66 erkent dat er een probleem is met een groep alcoholisten die dagelijks in het park

bivakkeren, maar de nu gekozen maatregel zorgt er voor "dat alle buurtbewoners de dupe worden van falend beleid in het verleden". Volgens fractievoorzitter Jeroen van Speijk zijn er twee vuistregels voor nieuwe regels. Ze moeten te handhaven zijn en ze moeten het probleem oplossen. Het alcoholverbod voldoet aan geen van beide. De veroorzakers van overlast moeten worden aangepakt, verslaafden begeleid. Een verbod zal de problemen verplaatsen, zoals nu de 'Sarphatiparkdrinkers' 'Oosterparkdrinkers' zijn geworden. Is de volgende halte 'Park Frankendaeldrinkers', met een volgend verbod?

Het alcoholverbod is het zoveelste in een reeks van |

ge- en verboden die stadsdeelvoorzitters overal in de stad instellen. Zondags bood-

schappen doen in Oud-West; staand een biertje drinken op een terras in het Centrum, of

confetti verspreiden met de Gay Pride, telkens komen bestuurders van PvdA-huize weer met regeltjes die het verbieden. Verontruste buurtbewoners uit Oost trokken meteen bij ons aan de bel, aldus voorzitter Jan-Bert Vroege. Velen volgen zelden de stadsdeelpolitiek, maar nu de truttigheid zo dichtbij komt, en het stadse leven bedreigd wordt, kwam men in actie.

Colofon

De *Olifant* wordt gemaakt door een onafhankelijke redactie van de afdeling Amsterdam van D66.

Het volgende nummer verschijnt begin juli 2009. Bijdragen naar:

olifant.red@gmail.com
fverhagen@amerika.nl

Eerdere nummers, [klik hier](#).

© Copyright 2009, *de Olifant* & auteurs
Overname van artikelen?
Bel even met 020-6142840

Redactie:

Sjaak Scheele
(hoofdredacteur)
Frans Verhagen
(lay out)
Olivier Morot

Jaap Stikkelbroeck
Kenneth Donau
Sandra de Vries
Ingeborg Baltussen
Sander Koning

Bijdragen gevraagd.

Het ledenmagazine de *Olifant* wil meer bijdragen van leden ontvangen. Er bestaat niet zoiets als de D66'er. Een ieder heeft zijn eigen nuances. We willen de brede stroom tonen, opdat onze gekozen vertegenwoordigers ook beter inschatten waar de vaargeul ligt. De *Olifant* heeft een kritische redactie. Dat betekent dat een nietszeggend of ongegrond stuk niet op plaatsing kan rekenen. Dat is niet om meningen te weren, maar ten gerieve van de lezers. Zij mogen verwachten alleen berichten met enige inhoud en zo mogelijk ook met de nodige humor te lezen. Vanzelfsprekend doet de redactie haar best om bijdragen in onderling overleg bij te schaven.

Reacties aan: Olifant.red@gmail.com

Eerdere nummers van de *Olifant* zijn gemakkelijk te bereiken op onderstaande adressen:

[Olifant februari/maart 2008 \(liberalisme, Groenman rapport, Engelse liberals, Obama/Clinton\)](#)

[Olifant mei/juni 2008 \(speciaal nummer over integratie, matching funds, defensie, van Mierlo\)](#)

[Olifant juli/aug 2008 \(nieuw kiesstelsel, een nieuwe bonusregeling, afdeling Enschede, Pechtold en het liberalisme\)](#)

[Olifant oktober 2008 Reacties op het PPC document Vertrouwen op eigen kracht; alternatieven voor de de war on sex; de sorrycultuur.](#)

[Olifant december 2008 Wat D66 kan leren van Obama; Economische crisis; de vleestax; open brief aan Rutte.](#)

[Olifant februari 2009 interview Ageeth Tellemann; speciaal deel stadsdelen; portret afdeling Eindhoven; Europese kandidaten](#)

Europa Wat heb ik eraan?

Op 28 april komt de publicatie uit 'Europa wat heb ik eraan ?
Wat de EU concreet doet en waarom'.

Het is de geactualiseerde versie van het gelijknamige boek dat ik in 2003 uitbracht, dit keer geschreven samen met Nico Wegter. Wij zetten hierin op eenvoudige wijze tientallen voorbeelden op een rij van het belang van de EU voor ons dagelijks leven. Ook maken wij duidelijk hoe de Europese besluitvorming functioneert.

De publicatie vertelt wat u altijd al had willen weten over Europa, maar in het Brusselse doolhof verborgen bleef. Gewapend met deze kennis wint u iedere discussie over het nut van Europese samenwerking. Een 'must' dus voor elke D66er !

Zelden kreeg u zo veel informatie over Europa voor zo weinig geld:
: 7,50 euro, een crisisprijsje dus.

Met de aanschaf steunt u bovendien de D66-campagne.

Bob van den Bos

Het boek is onder meer te bestellen bij: campagne@d66.nl

Contact: boseuropaboek@kpnmail.nl

Over de schrijvers:

Bob van den Bos is politicoloog en D66-politicus. Voor D66 was hij (vice-)partijvoorzitter, lid van de Eerste Kamer, Tweede Kamer en het Europees Parlement, laatstelijk als fractievoorzitter.

Nico Wegter is politicoloog. Werkte jarenlang in topfuncties bij de Europese Commissie in Brussel en Den Haag. Voor D66 was hij secretaris buitenland. Thans is hij directeur van Europa-Speech.